

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Eruditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

Quòd gratia, comparatur ad animam vt vita, quæ est charitas: vt lux, quæ
est prima veritas: vt motrix, quæ est prima potestas. Cap. XX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

grata & meritoria, sicut econtra dissimilitudo ea facit ingrata & infructuosa. Igitur gratia gratum faciens est nobis necessaria: quia cum gratia Dei sit vita aeterna, eò quòd opera nostra diuinæ beatitudini nõ sunt proportionata, nisi per gratiam fiant opera diuina, & per consequens secundum rationem iustitiæ non sunt aliàs meritoria: ideo homo in perfectionibus naturalibus constitutus, indiget etiam gratia, qua per meritum perueniat ad perfectionem diuinæ beatitudinis. Porro gratia gratum faciens duplex distingui potest, scilicet operans & cooperans, secundum quòd isti sunt actus ipsius gratiæ. Nam per se loquendo, gratia operans facit hominem formaliter iustum & Deo gratum, eò quòd meritorie velit bonum. Gratia verò cooperans voluntatem coadiuuat in duobus: quorum vnum est, vt magis habilis & facilius sit ad bonum, quàm sit ex sola sua natura. Secundum est, quòd ipsi operibus merendi virtutem tribuat.

Gratia gratum faciens duplex.

Quòd gratia comparatur ad animam vt vita, que est charitas: vt lux: que est prima veritas: vt motrix, que est prima potestas. Cap. XX.

Pulchra es amica mea, suavis & decora. D. Augustinus de Baptismo paruulorum: Gratia cur ad istum veniat, & ad illum non veniat, occulta potest esse causa, iniusta esse non potest. Nam qui peccator est, sua malitia peccator est. Et cum vult non potest, quia quando potuit noluit, id est, per malum velle, perdidit bonum posse. Qui verò bonus est, gratia Dei bonus est. Vnde gratia Dei se habet ad cor humanum, sicut solis radius ad fenestram domus, qui quocumque momento fenestram apertam inuenerit, statim intrat, & illam illustrat. Sic gratia quocumque momento cor paratum inuenerit, subintrat, & hospitolum sua presentia nobilitat & illustrat. *Ego stes*, inquit, *ad osium*, scilicet cordis: & *pulsos*, scilicet per inspirationes, vel predicationes, aut similia. *Vocauis*, inquit, & *renuistis*, scilicet audire. *Extendi manum meam*, scilicet offerendo gratiam, & non erat, qui respiceret. *Despexistis omne consilium meum*, & *inreparationes meas neglexistis*. *Ego quoque in interitu vestro ridebo*. Ad agnoscendum igitur lucidius ea, quæ Deus in nobis operatur per gratiam suam, sciendum est, quòd in effectibus eius ordo triplex attenditur, secundum quòd ad ipsam animam gratia tripliciter comparatur: scilicet vt vita, vt lux, vt motor. Nam gratia gratum faciens, quæ nihil aliud est quàm similitudo quædam animæ ad Deum,

Gratia comparatio ad solis radiū.

Apoc. 3.

Prouer. 1.

Gratia vt vita.

X 4. primò

primò comparatur ad animam, vt vita. Quia prior est configuratio, vel conformatio animæ, ad summam bonitatem, quæ est Spiritus sanctus. Spiritus enim sanctus primò nos configurat sibi, & deinde ex illa configuratione est nobis communicatio, vel communio totius Trinitatis. Sed ex illa cõformatione, vel configuratione ad diuinam bonitatem, id est, Spiritum sanctum, qui est amor, sumitur vita, quia per illam cõconformationem vel configurationem, quam dicimus gratiã, viuunt anima Deo, sicut dicit Augustinus. Sic enim cõparatur ad animam vt amor: & iste amor impressus animæ, vita est, quæ Deo viuunt, sicut dicit Richardus: Scio, inquit, anima mea, quòd dilectio tua vita est.

Gratiæ effectus.

Et ita secundum hunc modum, gratia tres habet effectus, quorum primus est viuificatio, quia protinus cum attingit animam, confert illi spiritualem vitam. Nam secundum Augustinum, gratia Spiritus sancti, si tristitiam inuenit in anima, dissoluit eam; si desiderium perniciosum consumit illud, si trepidationem, abijcit illam; si desperationem inuenit, calcit illam: ac animam reducit ad veram fiduciam & æternam lætitiã. Ad dictum autem effectum vel actum consequitur anima secundum actum vel effectum, qui est transformare, quia protinus fit transformatio vel assimilatio ad Deum. Hæc est enim vis amoris, quòd transfert amantem in amatum. Vnde Richardus de arrha sponsi ad sponsam dicit: Scio anima mea, quòd cum aliquid diligis, ipsa vi dilectionis in eius similitudinem transformaris. Et sic sumitur ille effectus gratiæ, qui est animam ad Deum assimilare & transformare. Gratia enim secundum Augustinum, est quædam similitudo diuinitatis participata in homine vel Angelo. Ex hoc autem, quòd anima est assimilata Deo, efficitur etiam grata Deo: & secundum hoc sumitur tertius effectus gratiæ, qui est gratificare, & ideo vocatur gratia gratum faciens, quia nos Deo gratos efficit, imò quodammodo Deos efficit, quia gratia, secundum Augustinum, est quædam participatio diuinitatis in creatura rationali.

II.
Gratiæ vt lux.

Secundò verò, gratia comparatur ad animam, vt lux, quæ est media comparatio eius ad animam, quia hæc comparatio vel configuratio est ad primam veritatem, quæ est Filius Dei. Dicit enim Chrysostomus, quòd gratia rectas mentes diligit, & peruersas deserit. Similiter sol radium dirigit rectum, & veritas non querit angulũ. Pro quo notandum, quòd gratia, secundum quod est similitudo summæ veritatis, quæ Filio appropriatur, non inconuenienter ad animam comparatur,

Gratia effe-
ctus circa
liberum
arbitrium.

circa liberum arbitrium, quod est facultas rationis & voluntatis. Præ-
mus effectus gratiæ est, excitare liberum arbitrium, quò ad rationem.
Secundus effectus eius est, iustificare liberum arbitrium, quò ad vo-
luntatem, quia iustitia est rectitudo voluntatis, secundum Anselmum.
De quibus effectibus dicit Augustinus: Nemo nisi Dei gratia erigitur,
nemo nisi Dei gratia stabilitur, Dei est ergo voluntas, ut in bona vo-
luntate quis maneat. Qui etiam Deus priusquam deseratur, neminem
deserit, sed & multos desertores suos ipse conuertit. Vnde Deus recessu-
rum à se non deserit antequam ipse deseratur, & plerunque facit ne
quis eum deserat: & si discesserit, saepe facit ut redeat. Tertius effectus
gratiæ est, motus meritorios elicere, qui est effectus circa liberum ar-
bitriū, quò ad facultatem. De quo effectū dicit Diuus Bernardus de
gratia & libero arbitrio. quòd gratia immittendo bonam cogitationē
nos præuenit, quæ mut. modo malam voluntatem, nos sibi per affectū
iungit; & ministrando consensui facultatem, foris per opus apertum
internus opifex innotescit.

*Quod animæ pulchritudo consistit principaliter in decore virtutum;
& quid est virtus, & quomodo plene reformat animam ad
diuinam similitudinem. Cap. XXI.*

Pulchra es amica mea, suavis & decora. Anima sancta sicut dicitur
pulchra, per naturam; & suavis, per gratiam; sic decora dicitur, per
virtutes; quia virtutibus decorata, & maximè ipsa charitate à qua
omnis virtus suam formam & decorem consequitur. Vnde dicit Hu-
go de Scriptura sacra: Ethicam scripserunt gentium Philosophi, in
qua quasi membra quædam virtutum de corpore bonitatis truncata
pinxerunt. Sed membra virtutum viua esse non possunt sine corpo-
re charitatis Dei. Hæc ille. Ex hoc igitur decore virtutum anima vo-
catur in Canticis *charissima*, ubi dicitur: *Quam pulchra es, & quam de-
cora charissima, in delicijs.* Quasi diceret: *O charissima*, quia chara in cre-
atione, charior in recreatione, sed *charissima* in virtutum omnium per-
fectione, *quam pulchra es*, interius omnium virtutum merito; & *de-
cora*, exterius totius perfectionis exemplo. Vel, chara, propter operati-
onem vitæ actiuæ; charior, propter quietem contemplatiuæ vitæ; *cha-
rissima*, propter perfectionem vtriusque: & hoc in *delicijs* spiritualium
charismatum, quia secundum Basilium: Multa virtuti hominis mul-
ta debetur suauietas gaudij cælestis & dulcoris. De quo dicit Hierony-
mus:

Charitas ad
animam.
Cant. 7.